

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Рішення вченої ради  
Бердянського державного  
педагогічного університету

від 27 квітня 2017 року  
(протокол №12)

**СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА МІДНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ**

---

(назва освітнього компоненту)

**ПРОГРАМА**  
**обов'язкової навчальної дисципліни**  
**підготовки бакалавра**  
(назва ступеня вищої освіти)  
**спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**  
(шифр і назва спеціальності)

**Бердянськ  
201 рік**



## ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Світове господарство та міжнародні економічні відносини» складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

**Предметом** навчальної дисципліни є аналіз світового ринку та розкриття сутності системи міжнародних мікро- та макроекономічних відносин в умовах інтернаціоналізаційних та інтеграційних процесів..

**Міждисциплінарні зв'язки:** передуює вивченню дисциплін «Економіка праці та соціально-трудова відносини», «Основи біржової діяльності» «Підприємництво в сфері послуг», «Менеджмент», після вивчення дисциплін «Економіка підприємства», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Регіональна економіка», «Історія економіки та економічної думки».

### 1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Світове господарство та міжнародні економічні відносини» є формування системи знань та практичних навичок з міжнародної економіки, умов, форм, методів та основного інструментарію міжнародної економічної діяльності, механізму участі окремої країни на світовому ринку товарів та послуг. Обґрунтування, систематизація та узагальнення законів та закономірностей, умов, принципів, процесів розвитку світового господарства та їх вплив на розвиток економіки національного господарства, регіональних об'єднань країн світу

1.2. Основними завданнями дисципліни «Світове господарство та міжнародні економічні відносини» є вивчення сутності і тенденцій інтернаціоналізації економіки, форм, методів, суб'єктів і рівнів міжнародної економічної діяльності, принципів і середовища її розвитку, практики здійснення та механізмів регулювання; набуття вмінь аналізувати й оцінювати світогосподарські явища та процеси у контексті національних інтересів України.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні набути таких компетентостей:

#### Загальні компетентності

**Інструментальні компетентності:** Здатність до формування світогляду, розвитку людського буття, суспільства, природи і духовної культури;

Здатність до оцінки та аналізу соціально- економічних процесів і явищ на глобальному (мега-), макро-, мезо- і макрорівнях

#### Спеціальні (фахові) компетентності

**Володіння прикладними знаннями та навичками:** Здатність на основі опису процесів і явищ, що відбуваються в сучасній світовій економіці, будувати стандартні теоретичні та економетричні моделі, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

Здатність аналізувати та інтерпретувати фінансову, бухгалтерську та іншу інформацію, що міститься у звітності українських підприємств, зарубіжних транснаціональних корпорацій різних форм власності організацій, відомств і використовувати отримані відомості для прийняття управлінських рішень

Та демонструвати такі результати навчання:

Здатність на основі типових методик та чинної нормативно-правової бази України, міждержавних і міжнародних статистичних органів розрахувати економічні та соціально-економічні показники, що характеризують діяльність господарюючих суб'єктів світової економіки і управління зовнішньоекономічною діяльністю;

Здатність аналізувати та інтерпретувати фінансову, бухгалтерську та іншу інформацію, що міститься у звітності українських підприємств, зарубіжних транснаціональних корпорацій різних форм власності організацій, відомств і використовувати отримані відомості для прийняття управлінських рішень

Здатність обирати інструментальні засоби для обробки економічних даних у відповідності з поставленим завданням, аналізувати результати розрахунків та обґрунтувати отримані висновки

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4/120 (кредитів ЄКТС/години).

## **2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни**

### **Тема 1. Міжнародна економічна система**

Предмет курсу «Світове господарство та міжнародні економічні відносини». Міжнародні економічна система: сутність та структура. Міжнародні економічні відносини. Сукупність національних економік. Класифікація країн за рівнем соціально-економічного розвитку. Інтернаціоналізація господарського життя. Міжнародний поділ праці: сутність, форми та фактори. Особливості сучасного етапу розвитку світового господарства. Основні форми міжнародних економічних відносин. Рівні МЕВ. Принципи МЕВ. Основні суб'єкти МЕВ. Середовище розвитку МЕВ.

### **Тема 2. Міжнародна економічна діяльність**

Зовнішньоекономічні операції за напрямком товарного потоку; зовнішньоторговельні послуги; послуги, туризм, інжиніринг, реінжиніринг, послуги зв'язку, транспортне обслуговування; фінансові; виробничі. Структура зовнішньоторговельних контрактів. Посередницькі операції. Організаційні форми збуту та закупівлі товарів. Загальні принципи зустрічної торгівлі. Збутова та виробничо-збутова кооперація. Оренда і фінансова оренда. Організація і ведення перемов. Можливості використання переваг Північного Приазов'я для здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

### **Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг**

Міжнародна торгівля як форма МЕВ. Світовий ринок товарів і послуг та особливості його розвитку в сучасних умовах. Показники масштабів, структури, динаміки й результативності міжнародної торгівлі. Еволюція теорій міжнародної торгівлі. Види міжнародної торгівлі. Торгівля товарами та послугами. Традиційна торгівля, торгівля у межах кооперації, зустрічна торгівля. Торгівля науковотехнічною продукцією та послугами. Методи міжнародної торгівлі. Торгівля напряму та через посередників.

Біржова торгівля, міжнародні аукціони та тендери. Ціноутворення у міжнародній торгівлі. Тарифне і нетарифне регулювання міжнародних торгово-економічних відносин. Світова організація торгівлі (СОТ). Україна на світовому ринку товарів та послуг.

#### **Тема 4. Міжнародні інвестиції**

Причини і суть міжнародного руху капіталу. Показники руху капіталу. Характерні риси сучасного етапу міжнародного руху капіталу. Інвестиції в системі міжнародного руху капіталу. Мотивація міжнародної інвестиційної діяльності. Форми іноземних інвестицій. Прямі та портфельні інвестиції. Спільні підприємства. Транснаціональні корпорації. Вільні економічні зони. Стратегічні альянси. Злиття та поглинання у міжнародному бізнесі. Міжнародний інвестиційний ринок, його структура й особливості розвитку. Форми та методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях. Міжнародні інвестиції в Україні. Можливості залучення закордонних інвестицій для економіки Північного Приазов'я.

#### **Тема 5. Світовий фінансовий ринок**

Характеристика світової фінансової системи. Міжнародні фінансові потоки. Світовий фінансовий ринок. Розвиток світової фінансової системи. Міжнародний ринок цінних паперів, титулів власності, облігацій, фінансових деривативів. Міжнародні фінансові організації.

#### **Тема 6. Міжнародний кредит**

Міжнародний кредит та його функції в сучасній економіці. Принципи міжнародного кредиту. Фактори розвитку міжнародного кредитних відносин. Форми міжнародного кредитування. Єврокредити. Лізинг. Факторинг. Форфейтинг. Світовий фінансовий ринок, його функціональна та географічна структура. Основні світові фінансові центри. Інвестиційний сектор (ринок цінних паперів) та його інструменти. Єврооблігації. Іноземні облігації. Сек'юритизація кредитів. Міжнародні кредитно-фінансові інститути та їх діяльність. Проблема зовнішньої заборгованості. Україна в міжнародних кредитних відносинах

#### **Тема 7. Світова валютна система**

Структура сучасної валютної системи. Національна, міжнародна (регіональна) та світова валютна системи. Основні елементи національної валютної системи. Основні елементи світової валютної системи. Поняття валюти та її види. Конвертованість валюти. Валютний паритет і валютний курс. Режим курсу валюти. Міжнародна валютна ліквідність. Резервні валюти. Еволюція світової валютної системи. Система золотого стандарту. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Європейська валютна система Валютний ринок і його структура. Котирування валют. Основні валютні операції. Валютний ринок України.

**Тема 8. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс** Поняття міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків та їхня порівняльна характеристика. Платіжний баланс, його структура і методологія складання. Платіжний баланс України, стан, структура, динаміка.

**Тема 9. Світовий ринок праці та міжнародна трудова міграція**

Причини міжнародної міграції робочої сили. Сутність і види міжнародної трудової міграції. Етапи розвитку міжнародної міграції трудових ресурсів. Напрямки міграції робочої сили. Особливості формування та розвитку світового ринку праці. Види міграції. Економічні та соціальні наслідки міжнародної трудової імміграції та еміграції. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Методи та рівні регулювання міграції трудових ресурсів міжнародної організації праці. Україна та Північне Приазов'я в світових міграційних процесах.

**Тема 10. Міжнародна економічна інтеграція**

Інтеграція як відносини і як процес. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції. Форми та особливості регіональної економічної інтеграції. Проблеми і перспективи світової (глобальної) інтеграції. Європейські інтеграційні процеси. Європейський Союз. Інтеграція східноєвропейських країн. Чорноморське економічне співробітництво. Потенціал і особливості загальноєвропейської економічної інтеграції, Північноамериканська економічна інтеграція. Зона вільної торгівлі «США— Канада». НАФТА. США у світових інтеграційних процесах. Економічна інтеграція у Латинській Америці. Потенціал і особливості регіональної інтеграції країн Азії. Інтеграційні зусилля арабських країн. Взаємозв'язки країн Африки. Україна в світових інтеграційних процесах. Передумови інтеграції України у світове господарство. Пріоритетні напрями геополітичної та галузевої орієнтації України.

**Тема 11. Глобалізація і економічний розвиток**

Глобалізація світової економіки. Суперечливість процесу глобалізації: прогресивні та негативні наслідки. Фінансова глобалізація. Глобальні проблеми сучасності: сутність, класифікація та процеси їхнього загострення. Демографічна проблема. Екологічна проблема. Військові проблеми. Проблеми нерівності розвитку країн світу. Міждержавне регулювання глобальних проблем.

**Тема 12. Інтеграція України у світову економіку**

Економічні і політичні передумови виходу України на світовий ринок. Зовнішня торгівля України. Структура експортно-імпортного потенціалу України. Інвестиційна діяльність України. Участь України в міжнародних організаціях. Сучасні проблеми інтегрування України в систему світогосподарських відносин.

**3. Рекомендована література**

1. Дэниелс Джон Д., Радеба Ли Х. Международный бизнес: внешняя среда и деловые операции: Пер. с англ. / Академия народного хозяйства; Высшая школа международного бизнеса / Л.И. Евенко (общ.ред.и вступ.ст.). — М.: Дело Лтд, 1994.
2. Закон України «Про авторське право і суміжні права» // Відомості ВР України, від 25.12.2016 р.
3. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» // Відомості ВР України, №1697 від 14.10.2014 р.
4. Закон України «Про інвестиційну діяльність» // Відомості ВР України, №11026 від 15.04.2014 р.

5. Закон України «Про інноваційну діяльність» // Відомості ВР України, від 04.09.2016 р.
6. Киреев А. Международная экономика. В 2-х ч. — М.: Международные отношения, 1998. — Ч. I: Международная микроэкономика: движение товаров и факторов производства. Учебное пособие для вузов.
7. Киреев А. Международная экономика. В 2-х ч. — М.: Международные отношения, 1999.— Ч.II: Международная макроэкономика: открытая экономика и макроэкономическое программирование. j Учебник для вузов.
8. Міжнародна економіка: Підручник / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка / А.П. Румянцев (за ред.). — 3.вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2006.
8. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / Т.В. Шталь та ін. Харків, 2015. 364 с
9. Міжнародна економіка: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Київський національний економічний ун-т / А. М.Поручник (ред.) — К.: КНЕУ, 2005.
10. Міжнародна економіка: Підручник / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка / А.П. Румянцев (за ред.). — 3.вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2006.
11. Міжнародна торгівля: Навчальний посібник / Румянцев А.П., Башинська Г.І., Корнілова І.М., Коваленко Ю.О. — К.: Центр навч. літератури.- 2004.
11. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / Ю. Г. Козак та інші. Одеса, 2016. 352 с.
12. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків, 2015. 464 с.
13. Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві: навч. посіб. Харків, 2015. 220 с.
14. Світова економіка : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків, 2015. 268 с.
15. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: історія: Підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. — К.: Либідь, 2006.
16. Філіпенко А.С., Будкін В. С., Веклич О. О., Годун С. Д., Дудченко М. А. Світова економіка: Підруч. для студ. вищ. навч. закл., що навч. За спец. «Світова економіка і міжнародні економічні відносини»/ С.В.Головко (голов.ред.).— 2 вид., стер. — К.: Либідь, 2001.

#### 4. **Методи навчання:**

лекція, демонстрування, практичні роботи, метод письмового контролю.

#### 5. **Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен.**

#### 6. **Система оцінювання \_\_\_\_\_**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен,	Для підсумкового семестрового контролю, що	Для всіх видів підсумкового контролю

	курсону роботу, практику	включає залік	
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни



